

# PRAVNO UREĐENJE KLIMATSKIH PROMJENA U MEĐUNARODNOM I EUROPSKOM PRAVU

---

DOC. DR. SC. MELITA CAREVIĆ

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU – PRAVNI FAKULTET



# Uvod

---

- Međuvladino tijelo za klimatske promjene (IPCC) – znanstvena podloga za pravno uređenje klimatskih promjena na međunarodnoj razini
- Peto izvješće Međuvladinog tijela za klimatske promjene (2014.)  
„Ljudski utjecaj na klimatski sustav je jasan. Vrlo je vjerojatno (95-100%) da je ljudski utjecaj bio glavnim uzrokom globalnog zatopljenja od 1951. do 2010.” IPCC, Sažetak za donositelje odluka
  - Ograničavanje porasta temperature na 1.5 °C do 2100.
- Specijalno izvješće IPCC-a iz 2018. o globalnom zatopljenju od 1.5 °C
  - Štetne posljedice globalnog zatopljenja od 2°C znatno su veće od zatopljenja za 1.5°C

# Okvirna konvencija o promjeni klime

---

- OKVIRNA KONVENCIJA UN-A O PROMJENI KLIME (NN, Međunarodni ugovori 2/96)

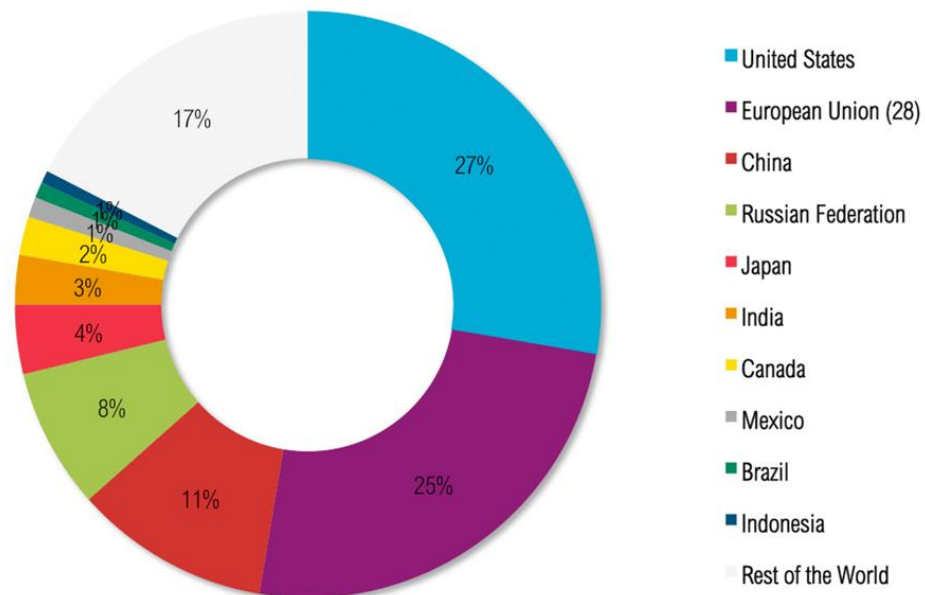
## Članak 3(2)

„Stranke trebaju štititi klimatski sustav na dobrobit sadašnje i budućih generacija ljudskog roda, na temelju pravednosti, a u skladu s njihovim zajedničkim ali različitim obavezama i dotičnim mogućnostima. Prema tome stranke koje su razvijene zemlje trebaju preuzeti vodstvo u borbi protiv promjene klime i negativnih posljedica iste.”

- 197 stranaka
- potpisana 1992., stupila na snagu 1994.
- sve stranke – obveze praćenja emisija stakleničkih plinova, razvoja i provedbe planova ublažavanja klimatskih promjena, promicanje međusobne suradnje i razmjene tehnologija, ...
- Razvijene zemlje – obveze iz Aneksa I (usvajanje politika i mjera za smanjenje stakleničkih plinova) i/ili Aneksa II – (financijska pomoć zemljama u razvoju)
- Nerazvijene zemlje – nemaju dodatnih obveza

# Povijesne emisije stakleničkih plinova

Cumulative CO<sub>2</sub> Emissions 1850–2011 (% of World Total)



<http://bit.ly/11SMpjA>

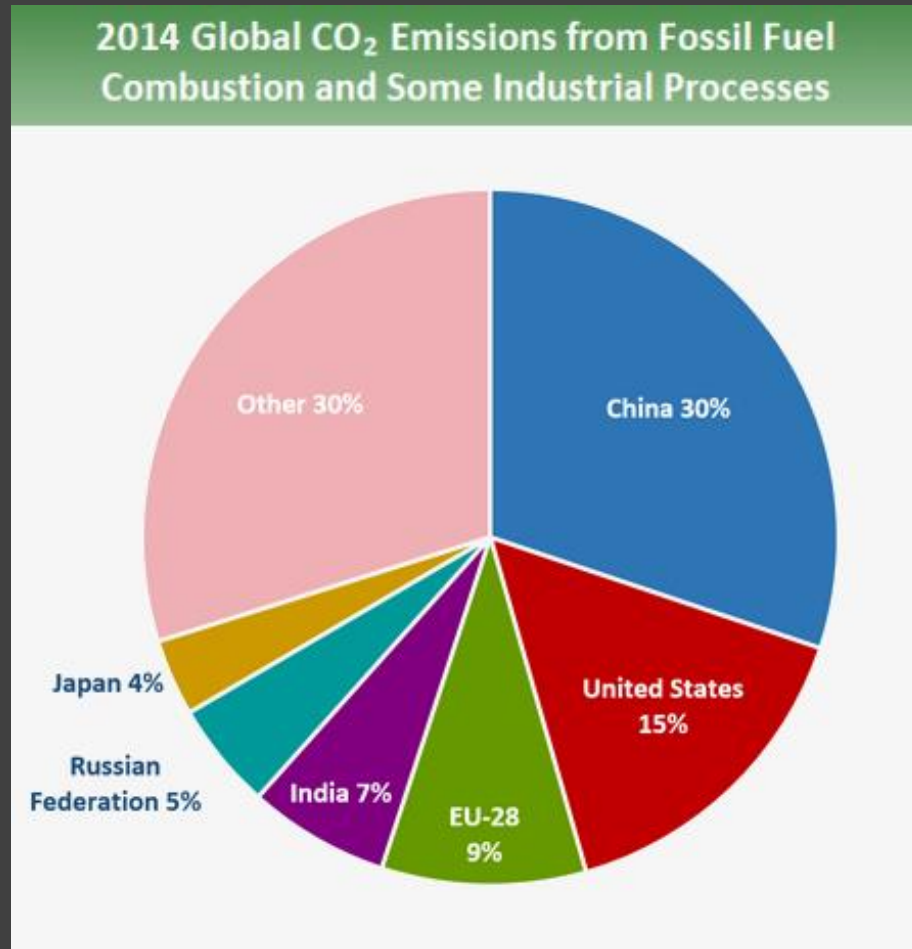
# Protokol iz Kyota

---

- potpisan 1997., stupio na snagu 2005.
- 192 stranke
- točno određene obveze smanjenja stakleničkih plinova za države nabrojane u Aneksu B
- Izričito pozivanje na načelo zajedničkih, ali različitih odgovornosti

„Sve stranke, uzimajući u obzir njihove zajedničke, ali različite odgovornosti i njihove specifične nacionalne i regionalne razvojne prioritete, ciljeve i osobitosti, bez uvođenja bilo kojih novih obveza za stranke koje nisu obuhvaćene Prilogom I., ali u reafirmaciji postojećih obveza iz članka 4. stavka 1. Konvencije, te nastavljajući napredak u provedbi ovih obveza u svrhu postizanja održivog razvitka...”

# Sadašnje emisije stakleničkih plinova



# Razdoblje nakon Kyota

---

2009. Kopenhagen

2010. Cancun

2011. Durban

2012. Doha

2013. Varšava

2014. Lima

2015. Pariz

# Pariški sporazum

---

- Potpisan 12. prosinca 2015., stupio na snagu 4. studenoga 2016.
- 194 potpisnica, 126 ratifikacija
- cilj: „zadržavanje povećanja globalne prosječne temperature na razini koja je znatno niža od 2 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju te ulaganje napora u ograničavanje povišenja temperature na 1,5 °C iznad razine u predindustrijskom razdoblju, prepoznajući da bi se time znatno smanjili rizici i utjecaji klimatskih promjena” (članak 2.a)
- reformulacija načela zajedničkih, ali različitih odgovornosti – dodana klauzula „u svjetlu različitih nacionalnih okolnosti”
- Novo pravno uređenje – proceduralne obveze država
  - dostava predviđenih i nacionalnoj razini određenih doprinosa (INDC – Intended Nationally Determined Contributions)
  - izvješćivanje o provedbi
- financijska pomoć zemljama u razvoju (pravno neobvezujući cilj: 100 milijardi dolara 2020. i nakon)



# Europska unija

---

- Države članice skupno ispunjavaju obveze međunarodnog prava
- Direktiva 2003/87/EZ – sustav trgovanja emisijskim jedinicama (Emission trading system – ETS)
  - 45% ukupnih emisija stakleničkih plinova u EU, cca 11 000 postrojenja
  - proizvodnja električne energije, industrijske emisije (čelik, cement, aluminij) i emisije međunarodnog zračnog prometa
  - sustav trgovanja uz kvote
  - zadnje izmjene iz 2018. Direktivom 2018/410
- Sektori izvan sustava trgovanja emisijskim jedinicama – poljoprivreda, transport (osim zračnog prometa), otpad – podložni standardima za smanjivanje emisija

# Europska unija

---

- predviđeni i nacionalnoj razini određeni doprinos prema Pariškom sporazumu – smanjenje domaćih emisija stakleničkih plinova od najmanje 40 % do 2030. u usporedbi s 1990.
- opasnost od istjecanja ugljika (carbon leakage) u sektorima koji sudjeluju u sustavu trgovanja emisijskim jedinicama
- jednostrano djelovanje kako bi se ubrzao razvoj standarda na svjetskoj razini (uključivanje međunarodnog zračnog i pomorskog prijevoza u sustav trgovanja emisijskim jedinicama)